

Για πολλές δεκαετίες και με κορύφωση το 2002, η εξόρυξη και καύση του λιγνίτη διαμόρφωνε το 30% περίπου της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) σε επίπεδο Δυτικής Μακεδονίας ενώ κατά το έτος 2014 το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 42%.

Με μια πρώτη ανάγνωση και λαμβάνοντας υπόψη την κλιμακούμενη συρρίκνωση της λιγνιτικής δραστηριότητας στη Δυτική Μακεδονία, το εν λόγω εύρημα φαίνεται να έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τα λογικώς αναμενόμενα. Με μια δεύτερη ανάγνωση όμως, με δεδομένο ότι από το 2009 εμφανίζεται μια σταδιακή πτώση του συνολικού ΑΕΠ της Δυτικής Μακεδονίας με παράλληλη συρρίκνωση όλων των παραγωγικών κλάδων σε περιφερειακό επίπεδο, προκύπτει ότι η βιομηχανία λιγνίτη αναδεικνύεται όλο και περισσότερο κυρίαρχη στην τοπική οικονομία.

Τα παραπάνω ευρήματα, μεταξύ άλλων, προκύπτουν από την πρόσφατη μελέτη του ΤΕΕ/ΤΔΜ με τίτλο: Επικαιροποίηση μελέτης [«Εκτίμηση του κόστους μετάβασης της Δυτικής Μακεδονίας σε καθεστώς χαμηλής λιγνιτικής παραγωγής» -Αποτίμηση της συνεισφοράς των οικονομικών κλάδων στο παραγωγικό μοντέλο της Δυτικής Μακεδονίας με έμφαση στην επίδραση της λιγνιτικής βιομηχανίας.](#)

Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης προκύπτουν τα ακόλουθα γενικά συμπεράσματα:

- Η Δυτική Μακεδονία εισήλθε σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης το 2006, αρκετά πριν από την έναρξη της εθνικής οικονομικής κρίσης (2009), ενώ τα αποτελέσματα της κρίσης εμφάνισαν ηπιότερα χαρακτηριστικά συγκριτικά με την υπόλοιπη Ελλάδα. Γεγονός που σχετίζεται με τα υψηλά επίπεδα μονοκαλλιέργειας με επίκεντρο τη ΔΕΗ Α.Ε. και την ισχυρή εξάρτηση της τοπικής αγοράς εργασίας από τη βιομηχανία λιγνίτη
- Σε επίπεδο Δυτικής Μακεδονίας, ο πολλαπλασιαστής εισοδήματος που δημιουργεί η λιγνιτική βιομηχανία είναι 2.6.
- Σε επίπεδο Περιφέρειας, δεν υπάρχουν δυναμικοί παραγωγικοί κλάδοι οι οποίοι θα μπορούσαν σωρευτικά, στο ορατό τουλάχιστον μέλλον, να υποκαταστήσουν τη φθίνουσα λιγνιτική δραστηριότητα τόσο με όρους απασχόλησης όσο και με όρους Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας.
- Από το έτος 2004 έως σήμερα έχουν χαθεί πάνω από 10 χιλιάδες άμεσες και έμμεσες θέσεις εργασίας στη βιομηχανία λιγνίτη, ενώ την επόμενη δεκαεπενταετία θα έχουν χαθεί 14,5 χιλιάδες, δηλαδή το 70% των θέσεων εργασίας που υπήρχαν το 2004.

Με βάση τα παραπάνω συμπεράσματα γίνεται κατανοητό ότι εάν δεν δρομολογηθούν άμεσα αναπτυξιακές δράσεις μεγάλης κλίμακας και ισχυρού δείκτη στήριξης της απασχόλησης, θα επέλθει ισχυρή αποβιομηχάνιση, απώλεια του ενεργειακού χαρακτήρα της περιοχής, κίνδυνος αποσταθεροποίησης του παραγωγικού ιστού με δυσκολία ανάταξης της τοπικής οικονομίας.

Αυτών δεδομένων η διαμόρφωση μιας **Νέας Συμφωνίας (New Deal)** για την αξιοποίηση του λιγνίτη σε τεχνολογίες υψηλής προστιθέμενης αξίας με χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, αποτελεί αδήριτη αναγκαιότητα. Δρομολογώντας παράλληλα ένα πολυετές σχέδιο αναπτυξιακής στρατηγικής, με έμφαση στους κλάδους που μπορούν να αποκτήσουν δυναμικά χαρακτηριστικά ως προς τους δείκτες παραγωγής, απασχόλησης και εισοδήματος και να πυροδοτήσουν την δραστηριοποίηση τοπικών δορυφορικών επιχειρήσεων μικρής και μεσαίας κλίμακας.

Αναφορικά με το υπό κατάθεση νομοσχέδιο περιοριζόμαστε στο ερώτημα «δημόσιο ή ιδιωτικό» αντί του σωστού σύγχρονου ερωτήματος με όρους ρεαλισμού: «Ποια η επιρροή στις θέσεις απασχόλησης του υπό κατάθεση νομοσχεδίου και των επιπτώσεων του στις λιγνιτικές περιοχές ;»

Το 2014 πριν το νομοσχέδιο για τη μικρή ΔΕΗ το ΤΕΕ έκανε δημόσια παρέμβαση για το εν λόγω θέμα και τονίσαμε μεταξύ άλλων:

*“...Επί του πρακτέου, η Δυτική Μακεδονία ανέλαβε την ευθύνη και το τίμημα να τροφοδοτεί τη χώρα με ασφαλή εφοδιαστικά και ανταγωνιστική οικονομικά ηλεκτρική ενέργεια, σε μια κοινή πορεία με **μια μεγάλη και αξιόπιστη Επιχείρηση, με ξεκάθαρα Δημόσιο Χαρακτήρα.***

Η εμπέδωση σχέσης **εμπιστοσύνης** μεταξύ της κοινωνίας της Δυτικής Μακεδονίας και της Δημόσιας ΔΕΗ, στήριξε το σημαντικότερο εκβιομηχανιστικό εγχείρημα της Ελλάδας και τη δημιουργία του μεγαλύτερου λιγνιτικού κέντρου της Ν.Α. Ευρώπης. Η σχέση εμπιστοσύνης άμβλυσε το υψηλό περιφερειακό ρίσκο που ανέλαβε η Δυτική Μακεδονία, συνεισφέροντας παράλληλα στη διαχείριση των πολλαπλών επιπτώσεων της λιγνιτικής δραστηριότητας στο αστικό και φυσικό περιβάλλον.

Επί της ουσίας, η Δυτική Μακεδονία στήριξε με τον ορυκτό της πλούτο την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, πληρώνοντας το περιβαλλοντικό και κοινωνικό τίμημα, πιστεύοντας όμως ακράδαντα ότι από το άνοιγμα του πρώτου ορυχείου λιγνίτη μέχρι το κλείσιμο και της τελευταίας μονάδας παραγωγής ενέργειας, θα έχει απέναντί της μια ισχυρή και αξιόπιστη επιχείρηση με αδιαπραγμάτευτα δημόσιο χαρακτήρα...

...Κατά συνέπεια, το σχετικό νομοσχέδιο αναφορικά με τη δημιουργία της «μικρής ΔΕΗ» θα έπρεπε να καταγράφει και να προσδιορίζει με σαφήνεια και με ξεκάθαρο τρόπο το σύνολο των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων που εκχωρούνται στους υποψήφιους αγοραστές, κατά τρόπο που να προστατεύονται οι τοπικές κοινωνίες και να διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον.”

Σημειώνεται ότι με τις θέσεις αυτές (όπως προκύπτουν και από τα πρακτικά της Βουλής) η τότε αντιπολίτευση και νυν κυβέρνηση καταψήφισε το νομοσχέδιο για τη Μικρή ΔΕΗ που έφερε η προηγούμενη κυβέρνηση και νυν αντιπολίτευση σημειώνοντας μεταξύ άλλων ότι δεν έλαβαν υπόψη τις θέσεις του ΤΕΕ.

Λόγω του ελάχιστου διαθέσιμου χρόνου θα ήθελα να κλείσω για να σας παραθέσω το εξής:

- Η περιοχή βρίσκεται ήδη σε σταδιακή μετάβαση. Η Δυτική Μακεδονία είναι πιλοτική περιφέρεια στην κορυφαία πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Coal Regions in Transition Platform που είναι η υποστήριξη στις διαδικασίες μετάβασης των περιφερειών με ισχυρή εξάρτηση στην βιομηχανία άνθρακα προς ένα νέο βιώσιμο και αναπτυξιακό μοντέλο καθώς και στην ανάπτυξη νέων καινοτόμων τεχνολογιών. Η Περιφέρεια μας συμμετείχε στις 26 - 27 Φεβρουαρίου στην πρώτη τεχνική συνάντηση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στις Βρυξέλλες και ήδη έχει ζητηθεί Τεχνική Στήριξη, γεγονός που είναι σε γνώση του ΥΠΕΝ, όσον αφορά τις αντίστοιχες διαδικασίες, τον φορέα και τις δυνατότητες χρηματοδότησης.
- Σε αυτό το νομοσχέδιο οφείλει να προβλεφθεί όχι μόνο η διατήρηση του νέου Τοπικού Πόρου Ανάπτυξης αλλά να αποτυπωθούν και οι υποχρεώσεις / δεσμεύσεις των νέων εταιρειών στη τοπική κοινωνία και πρωτίστως να αναδειχθεί η ουσία του προβλήματος της εξεύρεσης κεφαλαίων για να υπάρξουν επενδύσεις και ανάσχεση της φθίνουσας πορείας των λιγνιτικών περιοχών και προφανώς της ενεργειακής καρδιάς της Δυτικής Μακεδονίας. Το νομοσχέδιο θα πρέπει να απαντά στις σύγχρονες προκλήσεις ενός νέου ενεργειακού σχεδιασμού που θα εξασφαλίζει την ανάπτυξη των περιοχών που δραστηριοποιείται η λιγνιτική βιομηχανία.

Χρειάζεται προγραμματισμός, συνέχεια, συνέπεια και το επιστημονικό δυναμικό είναι εδώ για να βοηθήσουμε...

Δημήτρης Μαυροματίδης

Πρόεδρος ΔΕ ΤΕΕ/τΔΜ